

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium 7150 Bonyhád, Kossuth Lajos utca 4.

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Megyei forduló

2017. január 19.

9. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkné Bacskai Eszter szaktanácsadó

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit tanár

Lektorálta:

M. Tóth Katalin lektor

A verseny fővédnöke:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszolj a feltett kérdésekre!

Gimnázium a múltban

A bonyhádi főgimnázium a 19. század második felében és a 20. század első felében németes mintára szerveződő iskola volt. Ennek a kiváló iskolatípusnak a fő feladata volt a jobbak számára a felsőfokú tanulmányok előkészítése, azokból pedig, akik nem tanultak tovább, egy megbízható, átlagos műveltségű középréteg kialakítása: az érettségizett ifjakkból (majd leányokból) alakult ki a civil életben a tisztviselői kar alsóbb rétege, a katonaság kötelékében pedig a „karpaszományos” (vagyis tiszti fokozatba előléptethető) réteg.

Az első érettségiző osztály tablója (1910)

Az 1924-es középiskolai törvény három csoportba sorolja a középiskolákat: gimnázium, reálgimnázium és reáliskola. Iskolánk a reálgimnázium formáját választja, így fokozatosan az 1924–1925-ös tanévtől kezdődően az első osztályban bevezetik a reálgimnáziumi tantervet, majd az 1931–1932-es tanévben a VIII. osztály is e szerint tanul. Az új tanterv nagy vesztese a latin és a görög nyelv, a hagyományos humán műveltségi tárgyak, de ugyanakkor nő a német- és az angolórák száma. Kisebb mértékben emelkedik a mennyiségtan (számtan), a fizika és a földrajz, a

természettan pedig differenciálódik. A szépírás teljesen elmarad, az utolsó két osztályban megjelenik az egészségtan.

Lotz János 1923 és 1931 között tanult Bonyhádon a gimnáziumban. Mintadiák volt; erről tanúskodnak az iskolai dokumentumok. Nemcsak az osztálytermi munkában volt kiváló, hanem az önképzőkörnek is a „sztárja” volt: minden lehetséges díjat és elismerést megkapott. Karrierje felfelé ívelt, hála az egyetemi éveknél, a sikeres külföldi tudományos pályájának.

(Készült a gimnázium honlapja alapján.)

Feladatok**1. Milyen tantárgyakat tanulhatott Lotz? Húzd alá, majd indokold! 5/**

- szépírás Igen/nem, mert _____
- latin Igen/nem, mert _____
- történelem Igen/nem, mert _____
- földrajz Igen/nem, mert _____
- egészségtan Igen/nem, mert _____

2. Milyen mai tantárgyakból épülhet fel szerinted az akkori természettan? Írj hármat, amit lehetségesnek tartasz! 3/

3. Válaszolj a kérdésekre a szöveg alapján! 4/

- a) Melyik tanévben érettségiztek először a gimnáziumban? _____
- b) Kétszer változtatták meg a tantervet Lotz gimnáziumi évei alatt? igen nem (Húzd alá!)
- c) Milyen iskolán belüli szerveződésnek volt tagja Lotz? _____
- d) Mit jelöltek római számmal a gimnáziumban? _____

4. Milyen jövőbeli lehetőségek álltak a végzős diákok előtt a gimnáziumban? 4/

Jelöld ki az életpálya egyes állomásait az akkori fiatalok számára! Többfélét mutass be, az első legyen Lotz Jánosé. A szöveg alapján oldd meg a feladatot! (Soronként 1 pont)

18 éves korban	18 év fölött	Munkahely

5. Mi a jelentése az alábbi kifejezéseknek a szövegben? 4/

civil életben: _____

differentiálódik: _____

sztár: _____

reálgimnázium: _____

Összesen 20 pont.

Elért pontszám: _____

Helyesírási feladatok

1. Pótold az idegen szavak hiányzó magánhangzóit!

10/

amb__ci__zus

diktat__rikus

inte__igencia

vák__m

vide__kli__

fot__szintézis

metaf__ra

szinon__ma

trib__n

gardr__b

2. Döntsd el, hogy melyik írásmód a helyes! Ha j-vel kell írni a szót, 1-est írf a tipposzlopba, ha ly-nal, akkor 2-est!

10/

	Tipp
1. karabé__	
2. pende__	
3. laká__	
4. laká__os (meghitt, otthonos)	
5. va__ákos asszony	
6. bo__ler	
7. fulla__tár	
8. gá__a	
9. gu__a	
10. zugo__	

3. A következő tíz kifejezés mindegyike a fog szóval kezdődik. Hogyan kell helyesen írni őket: egybe, külön vagy kötőjellel?

10/

FOGTISZTÍTÓSZER

FOGZOMÁNC Sérülés

FOGMOSÓPOHÁR

FOGA FEHÉRE

FOGALAKÚ

FOGFÁJÁSELLENISZER

FOGGALKÖRÖMMEL

FOGÍNYHANG

FOGKEFETARTÓ

FOGÉSÍNYGYULLADÁS

4. Az alábbi szavak közül válaszd ki azokat, amelyek A magyar helyesírás szabályai 12. kiadása alapján helyesek!

10/

1=az első megoldás a jó 2=a második a jó X=mindekét írásmód helyes

vendéglátó-ipari	vendéglátóipari	
árboc	árbóc	
eszencia	esszencia	
penésszerű	penészszerű	
napéjegylenlőség	nap-éj egyenlőség	
céhhel	céhvel	
ímélkapcsolat	e-mail-kapcsolat	
samanizmus	sámánizmus	
nagyméretű	nagy méretű	
örökkön örökké	örökkön-örökké	

5. Milyen kezdőbetűvel írjuk a következő szavakban az aláhúzott betűket?

14/

1=kis kezdőbetű 2=nagy kezdőbetű X=mindekettő lehet

1.	<u>R</u> OUSSEAU-I	
2.	KELET- <u>M</u> ECSEKI TÁJVÉDELMI KÖRZET	
3.	BELSŐ- <u>J</u> ÁNOS-DŰLŐI	
4.	BUDAPESTI <u>N</u> EMZETKÖZI VÁSÁR	
5.	<u>A</u> KADÉMIAI ARANYÉRMES	
6.	<u>N</u> EMZETKÖZI NŐNAP	
7.	<u>I</u> D. NAGY JÓZSEF	
8.	DRÁGA ILONKA <u>N</u> ÉNI!	
9.	KOSSUTH <u>R</u> ÁDIÓ	
10.	KELETI- <u>S</u> IERRA MADRE-I	
11.	<u>G</u> YŐR-MOSON-SOPRONI	
12.	1. <u>S</u> ZÁMÚ ÁLTALÁNOS ISKOLA	
13.	CSONTVÁRY <u>T</u> EREM	
13+1	<u>N</u> YUGAT	

6. Döntsd el, hogy helyes vagy helytelen-e a következő mondatokban az írásjelhasználat! A megadott betűjeleket alkalmazd!

6/

J=jó H=helytelen

„Szeretni az emberiséget – vallja Kölcsey –: ez minden nemes szívnek elengedhetetlen feltétele.”	
Anya – bár nem is kértem tőle – vett nekem egy új táskát.	
Bölcsészdiplomát szerzett – tanárit –, de író lett.	
Most pedig, gyerekek, elmegyünk és veszünk almát, körtét, szilvát, stb.	
A lányom, mint orvos vett részt a konferencián.	
Ötven gombócot evett meg, anélkül, hogy ivott volna.	

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____